

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

16 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma,

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva sentinței Judecătoriei Strășeni din 02 aprilie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021, declarat de avocatul Alexandru Luca și inculpatul

Doni Gheorghe xxxx.

instanța de fond:

Termenul de examinare,

instanța de apel:

20.01.2020 – 02.04.2021,

instanța de recurs:

26.04.2021 – 10.11.2021,

17.03.2022 – 16.05.2022.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 02 aprilie 2021, Doni Gheorghe a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 3 ani.

De la inculpat s-a încasat în folosul statului cheltuielile de judecată în mărime de 3168 lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Doni Gheorghe, la 19.09.2017, orele 20:30, deținător al permisului de conducere valabil categoriei mijlocului de transport pe care-l ghida, nefiind în stare de ebrietate, se deplasa la volanul automobilul de marca „Suzuki”, model „Grand Vitara”, n/î XXXX, pe traseul M-1 Chișinău – Leușeni, în direcția Chișinău.

În timpul deplasării, Doni G. eronat a manifestat lipsă de prudență în trafic, nu a ținut cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența obstacolelor pe sectorul drumului de care trebuie să țină cont fiecare conducător, n-a apreciat corect situația rutieră, a ignorat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 357 din 13.05.2009 și anume prevederile:

pct. 10 alin. (1) lit. b) potrivit căruia „persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum ...”;

pct. 45 alin. (1) potrivit căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră”;

pct. 45 alin. (2) potrivit căruia „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”.

Totodată a încălcat prevederile art. 23 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 131-XVI din 07.06.07 privind siguranța traficului rutier, care stipulează că: „conducătorul de autovehicul este obligat să cunoască și să respecte Regulamentul circulației rutiere”. Manifestând neglijența în circumstanțele mai sus expuse, Doni G., deplasându-se la volanul automobilul marca „Suzuki”, model „Grand Vitara”, pe traseul M-1 Chișinău –Leușeni km 35 + 130 m. În direcția de deplasare spre Chișinău, a comis tamponarea din spate a lui Botea Andrei, care se afla în mișcare pe partea carosabilă a drumului, în aceeași direcție de deplasare ca și automobilul și după impact a fost aruncată pe suprafața dură a acostamentului.

În rezultatul impactului violent produs, Botea Andrei a decedat. Moartea lui a survenit pe loc în rezultatul TACCÎ, hemoragiei intercerebrale abundente, TVM acută și se califică ca vătămări corporale grave, fiind în legătură directă cu survenirea decesului.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și a declarat că era întuneric, carosabilul uscat, se deplasa regulamentar cu viteza de circa 70 km la ora. Pe neașteptate a observat un pieton care, având mâinile ridicate în sus în părți și fiind îmbrăcat în haine întunecate, de pe acostament a sărit înaintea automobilului său. Și ce era mai straniu, că fiind cu mâinile ridicate în sus, era cu spatele spre mașina sa și făcuse o mișcare ca o săritură laterală în partea sa. Nu se aștepta la așa ceva, apoi a înțeles că persoana dată a făcut intenționat și conștient, deoarece el avea posibilitatea reală să vadă că se apropie mașina, mergea cu lumina aprinsă și se vedeau de la 1 km - 2 km, mai mult ca atât în seara aceea era o seară liniștită, nu era ploaie nici vânt și

victima nu numai că putea să vadă, dar și să audă că se apropie mașina, însă aceasta este o dovadă în plus că el intenționat a sărit înaintea mașinii. Totodată, el când l-a observat din marginea acostamentului, a frânat și a luat volanul spre stânga, pentru a ocoli pietonul și a evita impactul, însă după cum s-a văzut și din materialele expertizei auto-tehnice efectuate la fața locului, nu a avut posibilitatea tehnică pentru a evita tamponarea. De la tamponarea care s-a produs la circa un metru și jumătate de la linia dreaptă a carosabilului, marginea dreaptă spre centrul benzii sale de deplasare și lovitură s-a produs astfel, ultimul când a frânat a luat volanul spre stânga și s-a primit lovitură cu colțul drept din fața mașinii și de la tamponare victima a fost mișcată, împinsă în dreapta spre acostament. El a continuat frânarea, până la stoparea deplină a mașinii. A doua zi, când a fost identificată persoana și locul de trai, a luat legătura cu rudele acestuia, a vorbit fratele său, Botea Vasile, care i-a comunicat niște circumstanțe foarte importante, precum că fratele său avea probleme și intenții de suicid. Cu câteva zile înainte de accident, fratele său în multiple rânduri, adică decedatul îi spunea că nu o să trăiască, că nu are nevoie de nimic mai mult în viața asta și alte gânduri de acest fel. Faptul că a fost un suicid ultimul rezultă și din raportul expertizei medico-legale potrivit căruia persoana la momentul acela era trează, adică se putea vorbi despre niște acțiuni conștiente ale persoanei, tot despre faptul că a fost un suicid vorbește și că persoana trăia în s. Xxxx r-nul xxxx, care se afla la o distanță de mai mulți km de locul accidentului, evident că el conștient s-a deplasat acolo și conștient a sărit înaintea mașinii, mai ales că nu era la prima încercare, după cum s-a văzut și în declarațiile șoferului de pe tir, care a fost în ședință. Până la sosirea ambulanței și poliției, la locul acela s-au oprit alte mașini, s-au apropiat oameni și inclusiv s-a oprit un tir și șoferul tirului i-a comunicat că el a fost preîntâmpinat de un coleg de al său, șofer de tir, prin stația de radio, precum că în regiunea aceea cineva se aruncă înaintea mașinilor și iată că acest cineva a fost decedatul care s-a tamponat de mașina sa. Din circumstanțele aflate de la rudele victimei și mai ales de la Botea V. precum și din faptul de ce depărtare locuia și la fel conștient a sărit în fața mașinii și a ajuns la concluzia că el premeditat a declanșat pericole la circulația mașinilor pe sectorul dat al traseului. Atunci când cu colegul său s-au apropiat de persoana căzută pe acostament, au observat că era fără încălțăminte, avea doar niște ciorapi. Ei se întrebau unde îi este încălțăminte. Dacă îi puteau sări pantofii, dar unde erau, căci ultimii s-au uitat prin prin jur, de-a lungul șanțului care separa acostamentul de pădure, dar nu erau. Mai târziu cineva i-a comunicat că a văzut la o anumită depărtare de unde se află cei doi pantofi, care erau puși unul lângă altul pe marginea acostamentului. Deci acest detaliu vorbește că victima înainte de accident s-a frământat pe sectorul respectiv și probabil pentru a sări mai sprinten a lăsat pantofii. El nu a putut să prevadă apariția pietonului în situația dată, de mai multe ori a propus să îi ajute măcar pentru înmormântare, dar fratele decedatului a refuzat. Nu poate comunica la ce distanță a văzut victima, dar l-a văzut aproape deja. Ultimul era cu faza scurta la faruri. Pe traseu mergea cu faza lungă și cu faza scurta, dar la acel moment era cu fază scurtă, deoarece îi era suficient. Când a văzut acea persoană, ultimul era pe marginea acostamentului și el era în mișcare, era ca o pată care s-a mișcat de pe acostament spre carosabil și el a frânat. Victima s-a

deplasat lateral printr-o săritură înspre el. A văzut mișcarea pe care a făcut-o și el a reacționat rapid. Victima s-a aruncat orizontal, fiind în poziție verticală.

Totodată, vinovăția inculpatului este dovedită prin probele administrate, inclusiv:

declarațiile succesorului părții vătămate Botea Sergiu, că la 11.11.2016, l-a văzut pe tatăl său ultima dată. Nu cunoaște dacă avea idei de suicid. Nu are careva pretenții morale ori spirituale față de inculpat;

declarațiile martorului Botea Vasile, că fratele său a ieșit din casă în luna septembrie 2017 și trei zile nu a fost acasă. Apoi l-al sunat de la poliție. Când a ajuns la spital, i s-a comunicat că este decedat. Fratele putea să fie vinovat de accident, deoarece servea alcool. Nu are pretenție pretenții financiare sau de ajutor. Fratele era bolnav, servea băuturi alcoolice, umbla pe drumuri, toată familia cunoștea de faptele pe care le făcea. Nu cunoaște circumstanțele procedurii accidentului. Fratele servea mult și considera că el e vinovat de producerea accidentului. El nu era sănătos la cap și era prost, de asta nu trebuie de băgat la pușcărie pe nimeni. Declarațiile date la poliție le confirmă și nu are pretenții. Fratele său putea să se arunce sub mașină. El des îi spunea că o să se ducă și nu o să se mai întoarcă, sunt cuvintele lui spuse la poartă;

declarațiile martorului Botea Mihail, că nu cunoaște în ce circumstanțe a decedat fratele său, a auzit că a fost lovit de o mașină;

declarațiile martorului Ghenea Igor, că este șofer de tir și venea cu tirul pe traseul de la Albița spre Chișinău. În întâmpinare venea un coleg pe tir și i-a spus prin stație că un bărbat beat sau bolnav, mergea înaintea sa și se izbește în fața mașinilor. La circa 500-600 metri înainte, a văzut că ard farurile de avarie. Asta la o minută după ce a vorbit cu colegul. Ajuns acolo, a oprit și s-a coborât jos. A văzut un om la pământ, o altă persoană care suna la ambulanță și mașina avariata. Persoana lovită era vie, iar ambulanța a venit greu, peste circa 40 minute. În acest timp, omul a decedat;

declarațiile martorului Catană Alexandru că împreună cu Doni G. se întorceau acasă după serviciu. Mergeau lent, cu o viteză de circa 75-80 km/oră. El fiind obosit, a dat speteaza scaunului în spate și a încercat să adoarmă. La un moment dat a simțit o frânare bruscă și o bubuitură. A deschis ochii și a observat o siluetă de bărbat, care era îmbrăcat într-o geacă de culoare închisă. Era cu mâinile întinse lateral și devia din partea dreaptă a automobilului. Doni G. a aprins semnalul de avariere, a coborât din mașină și a mers să vadă ce s-a întâmplat. A observat un bărbat cu fața însângerată, care se zbătea. Au sunat la salvare. Până a venit salvarea, s-au mai oprit mașini, inclusiv un șofer de tir cu camionul, care a anunțat că mai devreme, cineva dintre colegii de tir, a anunțat pe stația radio ca să fie prudenți ceilalți colegi, fiindcă pe traseul Leușeni au observat o persoană cu semne că este servit și umblă prin mijlocul traseului. În preajma locului incidentului era doar pădure. Farurile erau la regim de fază scurtă. La momentul impactului, nu a văzut flux de transport. A auzit impactul, a simțit frânarea, ciocnirea nu a văzut-o;

procesul-verbal de efectuare a experimentului din 11.12.2019, prin care pe segmentul de drum pe traseul M-1 Chișinău – Leușeni, unde a avut loc accidentul rutier

între automobilul marca "Suzuki" model "Grand Vitara" și Botea Andrei, a fost efectuat experimentul în scopul stabilirii vizibilității obstacolului;

raportul de expertiză judiciară nr. 85 din 20.09.2017, conform căruia, moartea lui Botea Andrei a survenit în rezultatul TACCÎ, hemoragie intracerebrale abundente, TVM, edemului pulmonar și cerebral. TACC, hemoragie intracerebrală, TVM acută, plăgile rupte a capului, multiple escoriații s-au format sub acțiunea traumatică a unui corp contondent și sunt în legătură directă cu survenirea decesului. Conform caracterului, localizarea vătămarilor corporale presupune că în momentul tamponării victima se afla cu spatele către autoturism și din impact a fost aruncată pe suprafața dură a acostamentului. În sângele cadavrului alcool etilic nu s-a depistat;

raportul de expertiză judiciară nr. xxxx din 29.12.2017, conform căruia, expertului Cozlovschi Ghenadie fiindu-i adresate întrebările: care a fost poziția autovehiculului față de pieton în momentul tamponării, care era viteza de deplasare a autovehiculului de model „Suzuki Grand Vitara” până la tamponarea pietonului, care este distanța de oprire în siguranță la viteza calculată, a avut posibilitate tehnică de a evita tamponarea pietonului în condițiile stabilite și ce măsuri trebuia să întreprindă șoferul pentru a evita tamponarea, a răspuns că conform datelor prezentate, conducătorul automobilului de model „Suzuki Grand Vitara”, deplasându-se în cu viteza de 60-62 km/h, nu dispunea de posibilitatea tehnică de a evita tamponarea obstacolului (pietonului Botea Andrei), aplicând metoda frânării în momentul declanșării obstacolului pentru circulație în câmpul de vizibilitate. Regulamentul circulației rutiere nu prevede manevra ca metodă de evitare a accidentului rutier. Totodată, pentru viteza $V_a = 60-62$ km/h a automobilului „Suzuki Grand Vitara”, n/î XXXX, în situația rutieră de la momentul producerii accidentului, distanța necesară pentru oprire în siguranță a fost de 44,0-46,0 m.

Prin urmare, Doni G., în timp ce conducea mijlocul de transport pe traseul M-1 Chișinău - Leușeni, având în vedere că se deplasa pe un traseu care nu este iluminat și *pentru prevenirea oricărui pericol, nu a comutat luminii de drum în faruri. Deplasându-se pe timp de noapte, în condiții de vizibilitate redusă cu lumina de întâlnire, astfel reducând distanța de vizibilitate a traseului și a obstacolelor ce pot apărea. Doni G. nu a asigurat comutarea luminii farurilor, care trebuie schimbată în lumina de întâlnire, doar în scopul evitării orbirii la trecerea în sensuri opuse la o distanță de cel puțin 150 m.* Fapt stabilit prin însăși declarațiile inculpatul Doni G., care a menționat că se deplasa cu lumina de întâlnire, deși până la impactul cu pietonul din sensul opus nu se deplasau vehicule și nu a putut explica de ce nu a comutat în faruri lumina la faza lungă.

În astfel de circumstanțe inculpatul Doni G. a încălcat prevederile pct. 45 subpct. l) lit. d) și anume- conducătorul trebuie să conducă vehiculul *în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de situația rutieră.*

Totodată, *inculpatul avea un spațiu de vizibilitate deschis cu un acostament de 4,3 m fără careva vegetație sau alte obstacole, lângă el fiind și un sanț ce desparte acostamentul de pădure și respectiv avea posibilitatea să vadă pietonul Botea A. Dar, fără a ține cont de situația rutieră, cu o lipsă de dexteritate, având un timp pentru a*

reacționa din momentul percepției obstacolului nu a acționat regulamentar, a continuat deplasarea printr-o manevră de ocolire spre stânga, acțiune ce vine în contradicție cu prevederile de la pct. 45 subpct. 2 din Regulamentul circulației rutiere, care stabilește cert că conducătorul auto în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, dar Doni G. a efectuat manevre spre stânga.

Mai mult, potrivit planșelor fotografice, *pietonul Botea A. purta o centură albă și putea fi văzut, fapt stabilit chiar și prin declarațiile martorului Ghenea Igor, care a comunicat că aflându-se la volanul tirului pe traseul Chișinău - Leușeni a fost atenționat de către un alt șofer prin rația radio să fie atenți la drum deoarece este o persoană posibil în stare de ebrietate sau bolnavă care se aruncă în fața mașinilor. Respectiv inculpatul nu a ținut cont de limita de viteză, de starea lui psihofiziologică ce influențează atenția și reacția după o zi intensă de muncă și a tamponat pietonul Botea A. din spate.*

Inculpatul, cu toate că a observat pietonul până la tamponare, nu a recurs la nici o modalitate de a frâna din cele trei posibile pentru a opri mijlocul de transport pe care-l conducea.

Din procesul-verbal de cercetare a locului faptei întocmit la 19.09.2017, reiese că nu au fost stabilite pe carosabilul uscat urme de frânare, date care au coroborat și cu constatările din raportul de expertiză auto tehnică. Astfel, *instanța constată lipsa de acțiune în acea situație a lui Doni G., pentru a încerca sau chiar opri definitiv autovehiculul, mai ales că se deplasa pe drum în urcuș, or acesta a staționat doar la o distanță de aproximativ 29 metri, de la locul tamponării.*

Mai mult atât, în urma impactului, pietonul Botea Andrei a fost depistat pe acostament, la o distanță de 7,3 m de la locul tamponării *ceea ce indică la o forță de coliziune destul de mare, care evident a denotat faptul că viteza de deplasare era una sporită. Asupra acestui fapt a indicat și deteriorările din partea frontală a automobilului "Suzuki Grand Vitara" cu n/î XXXX, care sunt destul de importante: bara de protecție față, aripa din față dreapta, capota, dispozitivul de iluminare, ceea ce a denotat un impact violent.*

Totodată, Doni G., din anul 2013 până la data săvârșirii infracțiunii, 19 septembrie 2017, a încălcat de 15 ori regulile circulației rutiere, dintre care de 7 ori a fost tras la răspundere contravențională pentru depășirea limitei de viteză. Chiar și după comiterea accidentului rutier, inculpatul a depășit limita de viteză, fiind tras la răspundere contravențională. *Argumentele inculpatului precum că ar fi transmis automobilul altor persoane, pentru folosirea în scopuri de serviciu, și acestea ar fi comis contravențiile în cauză și ar fi achitat amenzile, nu sunt plauzibile, deoarece procesul verbal cu privire la contravenție nu este întocmit proprietarului automobilului care a depășit viteza, dar conducătorului care nemijlocit a comis fapta contravențională.*

Deși, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. xxxx din 29.12.2017, conducătorul automobilului de model „Suzuki Grand Vitara” cu n/î XXXX, Doni G., deplasându-se în condițiile rutiere de la momentul producerii accidentului rutier dat,

cu viteza de 60-62 km/h, nu dispunea de posibilitatea tehnică de a evita tamponarea obstacolului (pietonului Botea A.), aplicând metoda frânării în momentul declanșării obstacolului pentru circulație în câmpul de vizibilitate, urmează a remarca că *conducătorul mijlocului de transport, Doni G., nu a întreprins careva măsuri pentru asigurarea siguranței în trafic, or, în condiții de vizibilitate redusă pe timp de noapte, acesta trebuia să aleagă așa o viteză, care i-ar permite să oprească în fața obstacolelor pe care le observă în limita vizibilității, care a fost stabilită în cadrul experimentului ca fiind de 13 metri la faza scurtă și 35 metri la faza lungă a farurilor.*

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, că inculpatul se caracterizează pozitiv, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, anterior nu a fost condamnat, este la o vârstă înaintată având 66 de ani, că circumstanțe atenuante și agravante nu au fost stabilite, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă, rațională și echitabilă fără izolare de societate, stabilindu-i o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării ei, conform art. 90 Cod penal.

3. Avocatul Alexandru Luca și inculpatul au declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie achitat.

Apelanții au invocat că soluția adoptată intră în contradicție cu circumstanțele de fapt, iar probelor acumulate a fost dată o apreciere excesiv defavorabilă, fapt ce a lezat drepturile inculpatului de liber acces la justiție și la un proces echitabil, iar probele acumulate au denotat lipsa în acțiunile ultimului a componentei de infracțiune, sentința fiind una ilegală și care urmează a fi casată, cu pronunțarea unei sentințe de achitare, din lipsa în acțiunile lui Doni G. a componentei de infracțiune.

Astfel, instanța de fond a preluat în întregime poziția acuzatorului de stat expusă în susținerile verbale, fără a le supune unei aprecieri din punct de vedere a coroborării cu circumstanțele de fapt ale cauzei, acționând în asemenea mod contrar prevederilor art. 19 Cod de procedură penală, art. 6 § 1; 2 CtEDO.

Fiind audiat, inculpatul a confirmat declarațiile depuse la faza urmăririi penale, că la data de 19.09.2017, orele 20:30, regulamentar se deplasa la volanul automobilului marca "Suzuki Grand Vitara" cu n/î XXXX pe traseul M-1 Chișinău -Leușeni, din direcția or. Nisporeni, spre Chișinău. În calitate de pasager pe banca din față, se afla colegul său de serviciu, Catană Alexandru. În timpul deplasării, într-un loc sigur unde traseul trece prin pădure, la un moment dat, a observat un pieton, care fiind îmbrăcat în haine întunecate, de pe acostamentul drept, cu mâinile ridicate în părți, a sărit lateral în fața automobilului. Văzând aceasta, Doni G. a frânat și a virat spre stânga, însă nu a reușit să evite impactul. Ulterior, Doni G. și Catană A. s-au apropiat de partea vătămată, care a căzut pe acostament, au chemat ambulanța și poliția. Ceva timp, partea vătămată mai dădea semne de viață, însă până la sosirea ambulanței, acesta a decedat. La momentul tamponării, partea vătămată era descălțat, iar ulterior Doni G. împreună cu alte persoane care s-au oprit, au găsit încălțăminte părții vătămate, aranjată pe acostament, în apropierea locului accidentului.

La fața locului s-au oprit mai multe persoane, una din care a fost martorul Ghinea Igor, care i-a comunicat, precum că acesta fiind șofer de tir, a fost preîntâmpnat prin

intermediul stației de radio, de către un alt șofer de tir, despre faptul că pe porțiunea data a traseului, un pieton se aruncă în fața automobilelor.

Succesorul părții vătămate, Botea Serghei, fiind audiat a declarat precum că Botea Andrei a fost tatăl acestuia, însă ei nu locuiau împreună și ultima dată l-a văzut în luna noiembrie anul 2016. Avea sau nu tata careva idei de suicid, Botea S. nu cunoaște, însă careva pretenții față de Doni G. nu are.

În același timp, martorul Botea Vasile, fiind audiat a declarant că partea vătămată Botea Andrei a fost fratele său și locuia în s. Xxxx r-nul xxxx. Fratele deseori făcea abuz de băuturi alcoolice. La data de 19.09.2017, fratele a plecat de acasă. Ulterior, a fost contactat de către colaboratorii de poliție, care i-au comunicat că fratele a pățimit în rezultatul unui accident. Fratele său, era bolnav, avea idei de suicid, iar cu puțin timp până la deces, spusese că se va duce și nu se va mai întoarce.

Totodată, martorul Botea Vasile, fiind audiat la faza de urmărire penală, a declarat că aflându-se la domiciliu, de dimineață, orele 10:00, tăia lemne, la care fratele său, Andrei, i-a spus că se duce să-și caute de lucru, dar unde anume se duce, el nu i-a spus. Atunci i-a zis să rămână să îl ajute să taie lemne, deoarece la iarnă o să doarmă acolo, dar fratele său i-a spus că la iarnă nu o să doarmă acasă și a plecat. Ulterior la 20.09.2017 a aflat că fratele său a decedat și anume că a fost lovit de un automobil pe traseul Chișinău - Leușeni. Fratele său Andrei, de aproximativ un an de zile, de când a venit din mun. Chișinău, deoarece anterior a lucrat acolo, avea un comportament foarte straniu, adică permanent era în depresie, zilnic consuma băuturi alcoolice și era în stare de ebrietate, nu lucra nicăieri și nici nu avea grijă de dânsul. De când a venit el acasă și anume de la începutul lunii septembrie, deseori îi spunea ca să lucreze, dar el nu dorea și spunea că el la iarnă nu o să mai fie și că nu are nevoie de nimic. La fel, în ultimul an a avut mai multe probleme și cu poliția, deoarece dacă nu lucra nicăieri, se mai ocupa cu furturile, dar oamenii îl vedeau și lucrurile furate le ducea înapoi. Mai împrumuta bani de la rude și vecini și îi cheltuia pentru țigări și băutură. Fratele său Andrei niciodată nu i-a zis că se va sinucide, dar permanent îi spunea că nu o să doarmă la casa părintească și că se va duce și nu are nevoie de nimic. Ce căuta el la data de 19.07.2017 pe traseul Chișinău - Leușeni, el nu cunoaște și nici nu poate spune unde s-ar fi pornit el la așa oră târzie. Anterior, avea un comportament normal, dar ultimul an de când a început a consuma zilnic alcool nu prea își dădea seama de acțiunile sale și anume nu gândea normal, mai striga la mama lor ca să-i dea bani, mâncare și altele. Cum a fost lovit de automobilul respectiv el nu cunoaște, dar presupune că după starea în care el era, ar fi putut să se arunce singur în fața automobilului. La fel, spre 18.09.2017, fratele său și a fumat, adică fuma țigară după țigară, parcă era nervos sau se gândea la ceva. După comportamentul fratelui și anume cum spunea el că la iarnă nu o să fie, după cum era în depresie și după cum a fumat toată noaptea, el este sigur 100% că el s-ar fi aruncat singur în fața automobilului. Careva pretenții față de șoferul automobilului nu are, la fel și din toate rudele cu care a discutat tot nu au pretenții, deoarece mai mulți sunt de acord cu el și sunt de părerea că s-ar fi aruncat singur în fața automobilului, altfel ei nu pot justifica care era motivul că el se afla la traseu, la așa oră târzie.

Martorul Ghenea Igor, fiind audiat a menționat că activează în calitate de șofer de tir. Aproximativ 2-3 ani în urmă, el se deplasa pe traseul Chișinău-Leușeni, din direcția s. Albița, spre Chișinău. Fiind în apropierea s. Căpriană, prin intermediul stației radio, Ghenea I. a fost preîntâmpinat de către un alt șofer de tir, să fie mai prudent, deoarece un pieton se izbește la mașini. Nu trecuse mult timp, că a văzut un automobil cu luminile de avarie conectate și s-a oprit. A văzut un om la pământ, care era încă viu, însă ulterior a decedat. Ghenea I. a așteptat colaboratorii de poliție pentru a depune declarații.

Martorul Catana Alexandru, fiind audiat, a confirmat declarațiile lui Doni G.

Potrivit raportului de expertiză autotehnică nr. xxxx din 29.12.2017, în condițiile accidentului rutier, Doni G. nu dispunea de posibilitate tehnică de a evita impactul, iar potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 85 din 20.09.2017, la momentul decesului Botea Andrei era treaz.

Este evident că se cunoaște ce gânduri avea Botea A. la momentul dat, însă făcând o analiză și generalizând cele constatate, acțiunile părții vătămată Botea Andrei au indicat la un suicid clasic, or acțiunile acestuia, la momentul producerii accidentului erau vădit intenționate. Acesta fiind treaz, a ales o porțiune a traseului, care nu este iluminată și nu este prevăzută pentru apariția carosabilului de către pietoni. Mai mult ca atât, locul ales este în afara localităților, unde viteza permisă de deplasare a automobilelor este una sporită (90 km/h), iar lipsa cărorva edificii, nu putea genera la conducători careva presupuneri referitor la o eventuală apariție a pietonilor. Pietonul a fost îmbrăcat în haine întunecate, fără elemente fluorescente- reflectorizante, ce-l făcea puțin vizibil pe fonul carosabilului și acostamentului, iar până la aceasta, pietonul s-a descălțat și grijuliu și-a aranjat încălțăminte pe acostament. În același timp, Botea A., vădit avea posibilitate de a vedea de la distanță lumina farurilor automobilelor ce se apropiau, însă necătând la aceasta, nu numai că nu s-a abținut de la traversarea carosabilului, ci și în repetate rânduri ”s-a aruncat” în fața automobilelor. Nu în ultimul rând, la momentul tamponării, Botea A. a decis să fie cu spatele spre automobil, probabil pentru a diminua frica, desfăcând mâinile în părți, ce nu este tipic pentru pietoni ce traversează carosabilul.

Toate acestea, în colaborarea cu declarațiile martorului Botea Vasile, au denotat vădit la un act de suicid din partea părții vătămate Botea Andrei, care dorea și accepta consecințele date. Însă, instanța nu a dorit să vadă aceste circumstanțe, pronunțându-se în favoarea presupunerilor acuzatorului de stat, care nici nu au fost verificate de către instanță și cărora le-a fost dată o apreciere vădit eronată și tendențioasă.

Așa, instanța, la baza concluziilor sale a reținut faptul precum că Doni G. nu a comutat lumina de drum în faruri (fază lungă), iar o asemenea încălcare în rechizitoriu nu se regăsește, fapt ce denotă o vădită depășire din partea instanței a limitelor examinării cauzei, încălcare flagrantă a prevederilor de art. 235 alin. (1) Cod de procedură penală. (*Limitele judecării cauzei (1) Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu*).

Mai mult ca atât, instanța de apel, fără o motivare, a respins declarațiile inculpatului, precum că pietonul Botea A. era îmbrăcat în haine întunecate, ce-l făcea

puțin vizibil pe fonul carosabilului, în favoarea unor presupuneri ale acuzatorului, precum că Botea A. avea o centură albă, iar lipsa cărorva tufari pe acostament, după care Botea A. ar fi putut să se ascundă, îi permitea lui Doni G., să observe din timp pietonul. Drept consecință, instanțele au făcut niște presupuneri precum că datorită acestei centure, pietonul putea fi văzut. Această presupunere a fost reținută de instanță la soluționarea cauzei, chiar și dacă careva probe (experimente) în vederea constatării vizibilității centurii nu au fost prezentate. La fel, în cadrul urmăririi penale, a fost efectuat un experiment, în vederea stabilirii vizibilității pietonului, însă aceste probe au fost ignorate, în favoarea unei presupuneri în egală măsură că centura în cauză putea fi ascunsă sub hainele părții vătămate și în asemenea mod nu putea fi văzută de către inculpat.

Instanța, în concluziile sale s-a referit la faptul că pietonul s-ar fi deplasat pe carosabil, în aceeași direcție cu automobilul inculpatului, făcând trimitere la raportul de expertiză medico-legală, conform căreia la momentul contactului primar, era îndreptat cu spatele către automobil. La fel, instanța a reținut numai niște presupuneri, or inculpatul a explicat faptul că pietonul a sărit în fața automobilului fiind cu mâinile larg desfăcute în părți și cu spatele spre automobil, ce s-a confirmat și prin concluziile expertului, or nimeni din cei audiați nu a afirmat precum că pietonul s-ar fi deplasat pe carosabil, în aceeași direcție cu automobilul. Mai mult ca atât, aceste alegații, contravin cu concluziile anterioare, referitoare la lipsa cărorva obstacole pe acostament și posibilitatea observării pietonului pe acesta.

Aceste concluzii sunt unele contradictorii și nu au permis de a cunoaște care circumstanțe totuși au fost reținute de către instanță.

În același timp, instanța, la soluționarea cauzei a reținut faptul că partea vătămată a fost aruncată la o distanță de 7,3 m. de la locul impactului, din ce acestea fac niște concluzii (presupuneri), precum că impactul a avut o forță de coliziune destul de mare, iar drept consecință, concluzia existenței unei viteze sporite. În susținerea acestei ipoteze, instanța a reținut deteriorările pe automobilul inculpatului. Precum și anterior, careva probe (expertize) în susținerea acestei ipoteze nu au fost prezentate, fapt ce a denotat că aceste concluzii sunt numai niște presupuneri nefondate.

La fel, instanța a reținut că în perioada anilor 2013-2017, Doni G. a fost tras la răspundere contravențională de 15 ori, inclusiv 7 ori pentru depășirea de viteză. Pe lângă faptul că numărul sancțiunilor nu putea fi determinant la constatarea vinovăției în prezenta cauză, inculpatul a explicat că la vârsta sa de peste 60 ani, el nu este predispus la încălcarea RCR. Automobilul ce-i aparținea, era predat în locațiune teatrului unde el activează, având acces la el mai multe persoane din trupa teatrului. Toate încălcările date au fost fixate de către camerele de luat vederi, iar drept consecință, procesele verbale veneau pe adresa sa, însă erau achitate de către colaboratorii ce le admiteau.

Și la acest capitol, instanța a preluat ca verosimilă alegația acuzatorului, precum că după producerea accidentului, Doni G. a mai comis o încălcare a RCR, deși o asemenea informație nu există la materialele cauzei.

În asemenea mod, instanța s-a limitat la transcrierea încălcărilor Regulamentului Circulației Rutiere, inserate în rechizitoriu, bazându-și soluția pe niște presupuneri, dar nu pe constatări, probate prin probe verosimile.

Subsecvent, potrivit prevederilor pct. 45 alin. 2 al Regulamentului Circulației Rutiere, în momentul apariției obstacolului ce poate fi observat de conducător în limita de vizibilitate, conducătorul este obligat să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului. Coraportând aceste prevederi la situația din speță, s-a constatat că pericolul pentru circulație a fost declanșat de către pietonul Botea A., în momentul când acesta a ieșit pe carosabil și a apărut în câmpul de vizibilitate a inculpatului.

Totodată, absolut toate probele au denotat că la momentul declanșării pericolului pentru circulație, inculpatul a aplicat frânarea (conform declarațiilor inculpatului și martorului Catana A), respectiv a acționat în conformitate și nu contrar prevederilor pct. 45 (2) RCR precum i s-a imputat.

Iar, în condițiile producerii accidentului, conform raportului de expertiză judiciară, nr. xxxx din 29.12.2017, Doni G. nu dispunea de posibilitate tehnică de a evita tamponarea pietonului, probă ce totalmente răstoarnă capătul dat al acuzațiilor și-l dezvinovățește pe inculpat. Cu aceste concluzii a fost de acord și acuzatorul de stat, or ultimul nu a solicitat numirea cărorva altei expertize în vederea obținerii unor probe contrare. Instanța nici nu a motivat impactul expertizei autotehnice sus-nominalizate, asupra soluției adoptate, or instanța era obligată să se expună pe marginea admiterii sau respingerii tuturor probelor.

Art. 23 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier potrivit căruia ”Conducătorul de autovehicul este obligat să cunoască și să respecte Regulamentul Circulației Rutiere”. Prevederile date au repetat norma stipulată în pct. 10 alin. (1) RCR, nu este aplicabilă cauzei din motivul sus-expus. Astfel aceste capete ale acuzațiilor sunt nefondate.

Ținând cont de faptul că alte încălcări nu i-au fost imputate inculpatului, iar cele imputate sunt nefondate, se constată lipsa în acțiunile acestuia a laturii obiective și respectiv a componenței de infracțiune.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că vinovăția inculpatului a fost pe deplin dovedită prin probele administrate de către partea acuzării, printre care: declarațiile succesului părții vătămate Sergiu Botea, martorilor Botea Vasile, Botea Mihail, Ghenea Igor și Catană Alexandr, procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 19.09.2017, procesul-verbal de efectuare a experimentului din 11.12.2019, procesul-verbal de examinare a obiectului din 20.09.2017, raportul de expertiză judiciară nr. 85 din 20.09.2017, raportul de expertiză judiciară nr. xxxx din 29.12.2017.

Instanța de fond, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Doni G. încadrarea

juridică corespunzătoare, în temeiul art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, care a provocat decesul unei persoane.

Cu referire la alegațiile apărării, că potrivit raportului de expertiză judiciară, nr. xxxx din 29.12.2017, Doni G. nu dispunea de posibilitatea tehnică de a evita tamponarea pietonului Botea A., se reține că inculpatul este învinuit de ignorarea cerințelor Regulamentului Circulației Rutiere, fapt demonstrat în cadrul cercetării judecătorești.

Pornind de la relevanțele art. 6 pct. 111), 27, 414 alin. (1) și (2) Codul de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

5. Avocatul Alexandru Luca și inculpatul declară recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie achitat.

Recurenții indică că instanța de apel eronat a interpretat normele de drept material, a ezitat să-și motiveze soluția și să se expună pe marginea tuturor argumentelor invocate, astfel decizia recurată nu conține motivele ce au stat la baza adoptării soluției, acesta fiind neclară.

La judecarea cauzei, instanța de apel, nu a intrat în esența cauzei respective, examinând formal și abstract argumentele invocate de părți, fără o motivare clară și explicită, a menținut o soluție vădit ilegală, fapt ce a viciat decizia adoptată.

Mai mult, instanța de apel a transcris în întregime poziția primei instanțe, care la rândul său a preluat poziția acuzatorului de stat, acționând în asemenea mod, contrar prevederilor art. 19 Cod de procedură penală, art. 6§1;2 CtEDO, adică fără elucidarea completă și multilaterală a circumstanțelor cauzei, în special fără a ține cont de prezența circumstanțelor ce-l dezvinovățesc pe inculpat.

Ambele instanțe s-au limitat numai la o transcriere a declarațiilor martorilor, precum și a conținutului înscriselor, fără o analiză și o apreciere proprie a valorii probante ale fiecărei probe, în raport cu circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, or nu este clar care au fost motivele reținute de instanță la soluționarea cauzei, iar probele cercetate denotă contrariul soluției - nevinovăția inculpatului, ce drept consecință de cauză inversează soluția adoptată. În aceste circumstanțe, nu a avut loc aprecierea probelor dată de instanță, dar numai o copiere formală a conținutului acestora.

Totodată, instanțele formal au reținut acuzațiile înaintate, limitându-se la transcrierea acestora, fără a motiva impactul încălcărilor Regulamentului Circulației Rutiere, inserate în rechizitoriu, asupra situației din speță.

În special, preluând poziția acuzatorului, instanțele au reținut precum că inculpatul Doni G., eronat a manifestat lipsă de prudență la trafic, nu a ținut cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența obstacolelor pe sectorul de drum de care trebuie să țină cont fiecare conducător și nu a apreciat situația rutieră. Concluziile în cauză, precum și acuzațiile sunt abstracte și neclare, ce crează o

confuzie referitor la faptele real reținute de instanțe. Așa deci, din decizia recurată nu este clar care este acea totalitate a factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, din ce rezultă lipsa de prudență a inculpatului, care au fost obstacolele și din care indici, inculpatul trebuia să se informeze despre existența acestora.

În același timp, simpla transcriere a prevederilor RCR , fără o apreciere proprie a impactului acestora asupra situației din speță, nu poate fi catalogată ca o motivare.

Conform practicii CtEDO, în cauza Fomin c. Moldovei, Cererea nr. 36755/06, Curtea a statuat că: ”Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs”. Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (c.f. Hirvisaari v. Finland, nr. 49684/99, par. 30).

În această privință, în pct. 3 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 20 din 08.07.1999, ”Despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației în cadrul examinării cauzelor penale referitor la încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport” se menționează: ”Dacă instanța judecătorească conchide că în acțiunile făptuitorului există o componentă a infracțiunii, în sentință urmează să se indice de încălcarea căror reguli de circulație rutieră și/sau de exploatare a mijloacelor de transport persoana este recunoscută vinovată, în ce mod s-au manifestat concret aceste încălcări și dacă consecințele survenite se află în legătură de cauzalitate cu încălcările indicate”.

Astfel, unul din argumente a fost faptul că a avut loc un act de suicid a părții vătămate Botea A., ce s-a confirmat, atât prin declarațiile martorilor, cât și prin circumstanțele de fapt constatate. În mod normal, suicidul părții vătămate urma să fie interpretat în favoarea inculpatului, fiind pronunțată o soluție de achitare. Însă, instanțele nici nu au dat o apreciere acestuia, limitându-se numai la o replică formală precum că acest fapt nu a fost demonstrat, deși probele au demonstrat contrariul.

Totodată, fără o claritate la adoptarea soluției de respingere a apelului inculpatului și apărătorului acestuia, instanța a reținut în favoarea acuzațiilor înaintate, declarațiile succesorului părții vătămate Botea S., martorilor Botea V. și Botea M. Este neclară și stranie poziția instanțelor, care au pus la baza soluției de vinovăția declarațiile acestora, deși valoarea probantă acestora pentru situația din speță, or succesorul părții vătămate - Botea S., fiul decedatului și martorul Botea M. (fratele decedatului), nu au fost martori oculari ale faptei și nici nu s-au văzut de mult timp cu victima. Respectiv ultimii n-au declarat nimic ce putea fi reținut în favoarea sau în defavoarea inculpatului. Respectiv, nu este clar ce au reținut instanțele din declarațiile acestora, limitându-se numai la transcrierea formală a acestora.

Mai mult ca atât, martorul Botea V. a relatat că fratele său, până la producerea accidentului, avea un comportament straniu, se afla într-o stare depresivă (toată noaptea precedentă zilei în care s-a produs accidentul, n-a dormit, fumând în continuu, iar plecând de acasă, a spus ca se va duce și nu se va întoarce, la fel de multiple ori a spus că nu-i va trebui nimic și că el până la iarnă, nu va ajunge). Din aceste

considerente, martorul a tras concluziile că fratele său s-a aruncat intenționat în fața mașinii.

În acest context, nu este clar ce anume din declarațiile ultimului, putea fi reținut de către instanță, în favoarea soluției adoptate, or declarațiile ultimului vădit au indicat la un act de suicid din partea părții vătămate, fapt ce-l dezvinovățește pe inculpat.

La fel, este neclară și nemotivată soluția instanțelor în partea reținerii declarațiilor martorului Ghenea Igor în susținerea ipotezei de vinovăție, care a relatat că fiind angajat în trafic în calitate de conducător de tir, deplasându-se pe șos. Balcani, prin intermediul stației radio, a fost preîntâmpinat de către un alt conducător de tir, să fie atent, deoarece pe porțiunea dată de drum, un pieton se aruncă în fața mașinilor. Ajungând la fața locului, a văzut pietonul deja tamponat. Aceste declarații, nu puteau fi reținute în detrimentul inculpatului, or și acestea au indicat la faptul că până la producerea accidentului, partea vătămată a mai încercat să sară în fața altor automobile, ce din nou indică la un act de suicid.

La fel, nu este clar, ce au reținut instanțele din declarațiile martorului Catană Alexandru, care fiind pasager în automobilul inculpatului Doni G., de facto a confirmat declarațiile ultimului, din care a rezultat că partea vătămată Botea Andrei, fiind îmbrăcat în haine întunecate, cu mâinile ridicate în părți și cu spatele către automobil, a sărit în fața acestuia de pe acostamentul drept al carosabilului. Și aceste declarații, la fel au indicat la un act de suicid, ce nu putea fi interpretat în defavoarea inculpatului.

Deci, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 85 din 20.09.2007, în sângele decedatului Botea Andrei, nu s-a depistat alcool etilic.

Evident că nu se cunoaște ce gânduri avea Botea A. la momentul dat, însă făcând o analiză și generalizând cele constatate, s-a reținut că acțiunile părții vătămate indică la un suicid clasic, or acțiunile acestuia la momentul producerii accidentului erau vădit intenționate. Acesta fiind treaz, a ales o porțiune a traseului, care nu este iluminată și nu este prevăzută pentru apariția carosabilului de către pietoni. Mai mult ca atât, locul ales este în afara localităților, unde viteza permisă de deplasare a automobilelor este una sporită (90 km/h), iar lipsa cărorva edificii, nu putea genera la conducători careva presupuneri referitor la o eventuală apariție a pietonilor. Pietonul a fost îmbrăcat în haine întunecate, fără elemente fluorescente- reflectorizante, ce-l făcea puțin vizibil pe fonul carosabilului și acostamentului, iar până la aceasta, pietonul s-a descălțat și grijuliu și-a aranjat încălțăminte pe acostament. În același timp, Botea A., vădit avea posibilitate de a vedea de la distanță lumina farurilor automobilelor ce se apropiau, însă necătând la aceasta, nu numai că nu s-a abținut de la traversarea carosabilului, ci și în repetate rânduri ”s-a aruncat” în fața automobilelor. Nu în ultimul rând, la momentul tamponării, Botea A. a decis să fie cu spatele spre automobil, probabil pentru a diminua frica, desfăcând mâinile în părți, ce nu este tipic pentru pietoni ce traversează carosabilul. Acest fapt explică și poziția părții vătămate, care era îndreptată cu spatele către automobil la momentul contactului primar.

Însă nici aceste argumente nu au fost în stare să convingă instanța despre faptul unui suicid evident, ultima limitându-se la o concluzie abstractă, că faptul suicidului,

nu a fost probată, însă, instanța nu și-a motivat concluzia și nu s-a expus cum trebuia să fie probat faptul suicidului.

Totodată, instanța a ezitat să dea o apreciere acțiunilor părții vătămate și impactului acestuia asupra accidentului, deși legătura de cauzalitate între acestea și consecințe, este una evidentă și inversează soluția adoptată.

Mai mult ca atât, instanța de apel, fără o motivare, a respins declarațiile inculpatului, precum că pietonul Botea A. era îmbrăcat în haine întunecate, ce-l făcea puțin vizibil pe fonul carosabilului, în favoarea unor presupuneri ale acuzatorului, precum că Botea A. avea o centură albă, iar lipsa cărorva tufari pe acostament, după care Botea A. ar fi putut să se ascundă, îi permitea lui Doni G., să observe din timp pietonul. Drept consecință, instanțele au făcut niște presupuneri precum datorită acestei centure, pietonul putea fi văzut. Această presupunere a fost reținută de instanță la soluționarea cauzei, chiar și dacă careva probe (experimente) în vederea constatării vizibilității centurii nu au fost prezentate. Mai mult ca atât, în cadrul urmăririi penale, a fost efectuat un experiment, în vederea stabilirii vizibilității pietonului, însă aceste probe au fost ignorate, în favoarea unei presupuneri. În egală măsură, că centrare în cauză, putea fi ascunsă sub hainele părții vătămate și în asemenea mod nu putea fi văzută de către inculpat. La fel este neclară concluzia instanței de apel, cu referire la lipsa tufişurilor pe acostament, or obstacolul pentru circulație este declanșat în momentul apariției acestuia pe carosabil și nu din tufişuri.

Instanțele, în concluziile sale s-au referit la faptul că pietonul s-ar fi deplasat pe carosabil, în aceeași direcție cu automobilul inculpatului, făcând trimitere la raportul de expertiză medico-legală, conform căreia la momentul contactului primar, era îndreptat cu spatele către automobil. La fel, instanța a reținut numai niște presupuneri, or inculpatul a explicat faptul că pietonul a sărit în fața automobilului fiind cu mâinile larg desfăcute în părți și cu spatele spre automobil, ce s-a confirmat și prin concluziile expertului, or nimeni din ce-i audiați nu a afirmat precum că pietonul s-ar fi deplasat pe carosabil, în aceeași direcție cu automobilul.

În același timp, instanțele, la soluționarea cauzei au reținut faptul că partea vătămată a fost aruncată la o distanță de 7,3 m. de la locul impactului, din ce acestea fac niște concluzii (presupuneri), precum că impactul a avut o forță de coleziune destul de mare, iar drept consecință, concluzia existenței unei viteze sporite. În susținerea acestei ipoteze, instanța a reținut deteriorările pe automobilul inculpatului. Precum și anterior, careva probe (expertize) în susținerea acestei ipoteze nu au fost prezentate, fapt ce a denotat că aceste concluzii sunt numai niște presupuneri ce nu puteau fi puse la baza unei soluții de condamnare.

Aceste concluzii sunt unele contradictorii și nu au permis de a cunoaște din ce surse s-au informat instanțele și care a fost motivul reținerii acestor circumstanțe de către instanțe și care a fost motivul respingerii argumentelor apărării.

Potrivit prevederilor pct. 45 alin. 2 al Regulamentului Circulației Rutiere în momentul apariției obstacolului ce poate fi observat de conducător în limita de vizibilitate, conducătorul este obligat să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului. Coraportând aceste prevederi la situația din

speță, s-a constatat că pericolul pentru circulație a fost declanșat de către pietonul Botea A., în momentul când acesta a ieșit pe carosabil și a apărut în câmpul de vizibilitate a inculpatului.

Totodată, absolut toate probele au denotat că la momentul declanșării pericolului pentru circulație, inculpatul a aplicat frânarea (conform declarațiilor inculpatului și martorului Catana A), respectiv a acționat în conformitate și nu contrar prevederilor pct. 45 (2) RCR precum i s-a imputat.

Iar, în condițiile producerii accidentului, conform raportului de expertiză judiciară, nr. xxxx din 29.12.2017, Doni G. nu dispunea de posibilitate tehnică de a evita taponarea pietonului, probă ce totalmente răstoarnă capătul dat al acuzațiilor și-l dezvinovățește pe inculpat. Cu aceste concluzii a fost de acord și acuzatorul de stat, or ultimul nu a solicitat numirea cărorva altei expertize în vederea obținerii unor probe contrare. Instanța nici nu a motivat impactul expertizei autotehnice sus-nominalizate, asupra soluției adoptate, or instanța era obligată să se expună pe marginea admiterii sau respingerii tuturor probelor.

Art. 23 alin. 3 lit. a din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier potrivit căruia "Conducătorul de autovehicul este obligat să cunoască și să respecte Regulamentul Circulației Rutiere". Prevederile date au repetat norma stipulată în pct. 10 alin. 1 RCR, nu este aplicabilă cauzei din motivul sus-expus. Astfel aceste capete ale acuzațiilor sunt nefondate.

Totodată, din conținutul deciziei recurate, instanța a depășit limitele examinării cauzei, încălcând flagrant prevederile art. 325 alin. (1) CPP (limitele judecării cauzei (1) Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu), atunci când a pus la baza soluției adoptate concluziile precum că Doni G. în timpul deplasării nu a comutat lumina de drum în faruri (fază lungă), or o asemenea încălcare a RCR nu se regăsește în rechizitoriu.

Ținând cont de faptul că încălcările imputate inculpatului nu s-au regăsit în circumstanțele cauzei, s-a constatat lipsa în acțiunile acestuia a laturii obiective și respectiv a componenței de infracțiune prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal.

Subsecvent, acest argument a fost invocat în fața instanțelor, însă acestea limitându-se la o transcriere formală a conținutului normelor sus-vizate, au ezitat să se expună pe marginea admiterii sau respingerii argumentelor apărării.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală - hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele fond și de apel, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor

motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În corespundere cu art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Potrivit art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. În corespundere cu art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală, expertiza judiciară se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei judiciare.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

Însă, în pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 2. din decizie*):

a) a trecut în revistă probele administrate, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate

probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării, în special cele invocate în ședința instanței de fond, repetate apel și recurs ordinar (pct. 3., 5. din decizie).

Mai mult, instanța a concluzionat neclar, în lipsă de cauzalitate, divergent și absolut inconcludent, că vinovăția inculpatului este dovedită și prin probele care, în viziunea apărării, dezvinovătesc inculpatul, cum ar fi declarațiile succesoriului părții vătămate Botea Sergiu - *nu are careva pretenții morale ori spirituale față de inculpat*, ale martorilor Botea Vasile - *fratele putea să fie vinovat de accident, deoarece servea alcool. Nu are pretenție pretenții financiare sau de ajutor. Fratele era bolnav, servea băuturi alcoolice, umbla pe drumuri, toată familia cunoștea de faptele pe care le făcea. Nu cunoaște circumstanțele procedurii accidentului. Fratele servea mult și considera că el e vinovat de producerea accidentului. El nu era sănătos la cap și era prost, de asta nu trebuie de băgat la pușcărie pe nimeni. Fratele său putea să se arunce sub mașină. El des îi spunea că o să se ducă și nu o să se mai întoarcă, sunt cuvintele lui spuse la poartă*, Botea Mihail - *nu cunoaște în ce circumstanțe a decedat fratele său, a auzit că a fost lovit de o mașină*, Ghenea Igor - *un coleg pe tir i-a spus prin stație că un bărbat beat sau bolnav, mergea înaintea sa și se izbește în fața mașinilor*, Catană Alexandru - *a observat o siluetă de bărbat, care era cu mâinile întinse lateral și devia din partea dreaptă a automobilului. A auzit impactul, a simțit frânarea, ciocnirea nu a văzut-o*, raportul de expertiză judiciară nr. xxxx din 29.12.2017 - *conducătorul automobilului de model „Suzuki Grand Vitara”, deplasându-se în cu viteza de 60-62 km/h, nu dispunea de posibilitatea tehnică de a evita tamponarea obstacolului (pietonului Botea Andrei), aplicând metoda frânării în momentul declanșării obstacolului pentru circulație în câmpul de vizibilitate. Regulamentul Circulației Rutiere nu prevede manevra ca metodă de evitare a accidentului rutier.*

Pe lângă aceasta, concluzia sumară și neclară că: „...urmează a fi apreciate critic declarațiile inculpatului în susținerea poziției sale de apărare, precum că victima Botea Andrei a dorit să se sinucidă, deoarece acestea sunt concluziile sale subiective, respectiv **el nu putea să le cunoască cu certitudine, dar aceasta nu înlătură răspunderea penală pentru încălcarea regulilor circulație rutiere**, încălcări care au dus la tamponarea pietonului...”, nu corespunde exigențelor prevăzute în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.

Ori, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar;

b) a depășit limitele învinuirii formulate, constatând că : „...având în vedere că se deplasa pe un traseu care nu este iluminat și *pentru prevenirea oricărui pericol, nu a comutat luminii de drum în faruri. Deplasându-se pe timp de noapte, în condiții de vizibilitate redusă cu lumina de întâlnire, astfel reducând distanța de vizibilitate a traseului și a obstacolelor ce pot apărea. Doni G. nu a asigurat comutarea luminii farurilor, care trebuie schimbată în lumina de întâlnire, doar în scopul evitării orbirii la trecerea în sensuri opuse la o distanță de cel puțin 150 m...*, în astfel de circumstanțe inculpatul Doni G. a încălcat prevederile pct. 45 subpct. l) lit. d) și anume- conducătorul

trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de situația rutieră..., inculpatul avea un spațiu de vizibilitate deschis cu un acostament de 4,3 m fără careva vegetație sau alte obstacole, lângă el fiind și un sanș ce desparte acostamentul de pădure și respectiv avea posibilitatea să vadă pietonul Botea A. Dar, fără a ține cont de situația rutieră, cu o lipsă de dexteritate, având un timp pentru a reacționa din momentul percepției obstacolului nu a acționat regulamentar, a continuat deplasarea printr-o manevră de ocolire spre stânga, acțiune ce vine în contradicție cu prevederile de la pct. 45 subpct. 2 din Regulamentul circulației rutiere, care stabilește cert că conducătorul auto în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, dar Doni G. a efectuat manevre spre stânga..., potrivit planșelor fotografice, pietonul Botea A. purta o centură albă și putea fi văzut..., respectiv inculpatul nu a ținut cont de limita de viteză, de starea lui psihofiziologică ce influențează atenția și reacția după o zi intensă de muncă și a tamponat pietonul din spate..., inculpatul, cu toate că a observat pietonul până la tamponare, nu a recurs la nici o modalitate de a frâna din cele trei posibile pentru a opri mijlocul de transport pe care-l conducea..., instanța constată lipsa de acțiune în acea situație a lui Doni G., pentru a încerca sau chiar opri definitiv autovehiculul, mai ales că se deplasa pe drum în urcuș, or acesta a staționat doar la o distanță de aproximativ 29 metri, de la locul tamponării..., în urma impactului, pietonul Botea Andrei a fost depistat pe acostament, la o distanță de 7,3 m de la locul tamponării ceea ce indică la o forță de coliziune destul de mare, care evident a denotat faptul că viteza de deplasare era una sporită. Asupra acestui fapt a indicat și deteriorările din partea frontală a automobilului "Suzuki Grand Vitara" cu n/î XXXX, care sunt destul de importante: bara de protecție față, aripa din față dreapta, capota, dispozitivul de iluminare, ceea ce a denotat un impact violent..., urmează a remarca că conducătorul mijlocului de transport, Doni G., nu a întreprins careva măsuri pentru asigurarea siguranței în trafic, or, în condiții de vizibilitate redusă pe timp de noapte, acesta trebuia să aleagă așa o viteză, care i-ar permite să oprească în fața obstacolelor pe care le observă în limita vizibilității, care a fost stabilită în cadrul experimentului ca fiind de 13 metri la faza scurtă și 35 metri la faza lungă a farurilor...".

Ori, asemenea împrejurări de fapt și de drept, nu au fost imputate inculpatului prin rechizitoriu, iar unele din concluziile nominalizate supra nu coroborează nici cu prevederile cu art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală - *expertiza judiciară se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei judiciare.*

Totodată, rezumatul neclar și sumar al instanței că: „...inculpatul a depășit limita de viteză, fiind tras la răspundere contravențională. *Argumentele inculpatului precum că ar fi transmis automobilul altor persoane, pentru folosirea în scopuri de serviciu, și acestea ar fi comis contravențiile în cauză și ar fi achitat amenzile, nu sunt plauzibile, deoarece procesul verbal cu privire la contravenție nu este întocmit proprietarului automobilului care a depășit viteza, dar conducătorului care nemijlocit a comis fapta contravențională*”, este raportat la împrejurări de fapt și drept improprii speței.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și

în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 CPP, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării, în special cele invocate în ședința instanței de fond, repetate apel și recurs ordinar.

Mai mult, concluzia sumară și neclară că: „...cu referire la alegațiile apărării, că potrivit raportului de expertiză judiciară, nr. xxxx din 29.12.2017, Doni G. nu dispunea de posibilitatea tehnică de a evita tamponarea pietonului Botea A., se reține că inculpatul este învinuit de ignorarea cerințelor Regulamentului Circulației Rutiere, fapt demonstrat în cadrul cercetării judecătorești...”, nu corespunde exigențelor prescrise în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.

Pe lângă aceasta, concluzia că: „...pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11/1) Codul de procedură penală, **eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor...**”, cointravine Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 23.01.2020, în vigoare 23.01.2020 - se declară neconstituțional textul „eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor” din articolul 6 pct.11¹) CPP;

c) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 5. din prezenta decizie, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Alexandru Luca și inculpatul Doni Gheorghe xxxx, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 17 iunie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico

